

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні вченої ради економічного
факультету
протокол № ___ від _____ 2021 р.

Голова ради _____ Т. В. Орехова

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

ступінь освіти	бакалавр
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
освітні програми	Міжнародна економіка. Міжнародний бізнес. Бізнес-переклад

Атаманчук З. А. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» для студентів СО «Бакалавр» спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародна економіка». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 34 с.

Розробник:

Атаманчук З. А., к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, доцент

Рецензенти:

Босенко О.Ю., к.е.н., доцент, завідувач кафедри маркетингу

Клочковський О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та поведінкової економіки

Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» затверджені на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол від «___» _____ 2021 року №___

Завідувач кафедри _____ М. В. Савченко

(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету ДонНУ імені Василя Стуса

Протокол від «___» _____ 2021 року №___

Голова _____ О. В. Таранич

(підпис)

©Атаманчук З. А., 2021 рік

©ДонНУ імені Василя Стуса, 2021 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1. Плани практичних занять.....	5
2. Плани лабораторних занять.....	20
3. Самостійна робота.....	21
4. Індивідуальна робота.....	22
5. Розрахункові та ситуаційні завдання.....	22
6. Критерії оцінки знань, умінь і навичок.....	26
7. Рекомендована література.....	30

ВСТУП

Процес формування професійних компетентностей фахівців здійснюється в першу чергу завдяки методичним рекомендаціям до вивчення навчальної дисципліни. Мета методичних рекомендацій до вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» полягає в забезпеченні цілісного навчального процесу з дисципліни, який включає певні форми, методи і засоби навчання в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» є формування у фахівців комплексу професійних знань щодо закономірностей організації та управління міжнародною інвестиційною діяльністю, методикою розроблення інвестиційних стратегій розвитку підприємства; набуття практичних вмінь і навичок у сфері здійснення іноземних інвестицій, в тому числі у конкретних умовах України; оволодіння методичним інструментарієм оцінювання ефективності інвестиційних проєктів.

У результаті реалізації цієї мети в процесі виконання передбачених методичними вказівками видів робіт студенти набувають наступних **результатів навчання**:

- формування професійних знань та практичних навичок щодо закономірностей організації та управління міжнародною інвестиційною діяльністю;
- набуття практичних навичок у сфері здійснення іноземних інвестицій, у тому числі в конкретних умовах України;
- опанування методики розроблення інвестиційних стратегій розвитку суб'єкта міжнародного бізнесу;
- оволодіння методичним інструментарієм оцінювання ефективності інвестування в умовах невизначеності й ризику та аналізу ефективності міжнародних інвестиційних проєктів;
- вміння розробляти міжнародні інвестиційні проєкти, проводити їхню оцінку та аналіз, впроваджувати їх у практичну діяльність.

1. Плани практичних занять

Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» СО «Бакалавр» спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародна економіка» для навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» практичні заняття передбачені за усіма темами курсу.

Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу «Міжнародний інвестиційний менеджмент».

1. Предмет, мета і завдання курсу «Міжнародний інвестиційний менеджмент».

2. Взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами ОП «Міжнародна економіка».

Питання для самоконтролю

1. Назвіть предмет вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент».
2. Визначіть об'єкт і завдання курсу «Міжнародний інвестиційний менеджмент».
3. Яка мета вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент»?
4. З якими дисциплінами і як саме пов'язана навчальна дисципліна «Міжнародний інвестиційний менеджмент»?

Тема 2. Інвестиції та міжнародна інвестиційна діяльність.

1. Сутність, мотивація і динаміка процесу міжнародного інвестування.
2. Поняття інвестицій та їх класифікація. Інвестиційний ринок та його структура.
3. Міжнародна інвестиційна діяльність, її зміст та механізм здійснення.
4. Інвестиційна політика, її зміст та принципи реалізації.
5. Джерела та методи інвестування.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «інвестиції», «міжнародні інвестиції».
2. Чим відрізняються фінансові й реальні інвестиції?
3. Охарактеризуйте форми прямого та портфельного інвестування.
5. Які інвестиції превалюють при міжнародному інвестуванні?
6. Які переваги портфельних міжнародних інвестицій?
7. Які переваги прямих іноземних інвестицій?
8. Які загрози для економіки приймаючої держави несуть іноземні інвестиції?
9. Дайте визначення інвестиційної політики держави.

Тестові завдання

1. До форм прямого інвестування не належить:

- 1.1. Створення спільних підприємств та альянсів;
- 1.2. Операції з акціями і облігаціями;
- 1.3. Створення філій ТНК;
- 1.4. Вірної відповіді немає.

2. За об'єктами вкладення розрізняють такі види інвестицій:

- 1.1. Прямі, непрямі;
- 1.2. Пасивні активні;
- 1.3. Реальні, фінансові, споживчі;
- 1.4. Державні, приватні, іноземні, спільні.

3. За характером участі в інвестуванні розрізняють такі види інвестицій:

- 1.1. Прямі, непрямі;
- 1.2. Пасивні активні;
- 1.3. Реальні, фінансові, споживчі;
- 1.4. Державні, приватні, іноземні, спільні.

4. Ситуація, коли в економіці країни за рік споживається більше засобів виробництва, ніж виробляється інвестиційних товарів характеризує:

1.1. Спад економіки;

1.2. Економічне піднесення;

1.3. Застій в економіці.

5. Якщо валові реальні інвестиції перевищують обсяги амортизації, то має місце:

1.1. Спад економіки;

1.2. Економічне піднесення;

1.3. Застій в економіці.

6. За формою капіталовкладення – це:

1.1. Частина ВВП, яка направляється на створення основних фондів;

1.2. Сукупність необхідних витрат, пов'язаних зі створенням і відтворенням основних фондів національної економіки, призначених для розвитку суспільного виробництва і задоволення інших потреб суспільства;

1.3. Виступають у вигляді грошових коштів, які направляються на капітальне будівництво, придбання обладнання, машин, інших засобів виробництва, що входять до складу основних фондів.

1.4. Вірної відповіді немає.

7. Не передбачають створення виробничих потужностей:

1.1. Реальні інвестиції;

1.2. Фінансові інвестиції;

1.3. Нетто-інвестиції;

1.4. Брутто-інвестиції.

8. Інвестиційна пропозиція не включає:

1.1. Основні фонди;

1.2. Цінні папери;

1.3. Нерухоме майно;

1.4. Потенційний попит на інвестиції.

9. Ринок об'єктів реального інвестування не включає:

1.1. Ринок нерухомості;

1.2. Ринок приватизованих об'єктів;

1.3. Ринок майнових прав;

1.4. Ринок депозитів.

10. Об'єднує діяльність венчурних фірм, проектно-дослідних фірм, проектно-пошукових бюро, бізнес-інкубаторів, технопарків така сфера інвестиційної інфраструктури:

1.1. Сфера капітального будівництва;

1.2. Сфера реалізації майнових прав;

1.3. Сфера обігу фінансового капіталу;

1.4. Інноваційна сфера.

11. На макроекономічному рівні всі інвестиційні ресурси поділяються на 2 групи:

1.1. Внутрішні нагромадження, зовнішні інвестиції;

1.2. Внутрішні нагромадження, іноземний капітал;

1.3. Внутрішні нагромадження, зовнішні інвестиції, іноземний капітал;

1.4. Вірними є відповіді п.п. 1,2.

12. Частину нагромаджень чи заощаджень може забезпечити сама держава у випадку, коли:

- 1.1. Формується надлишок бюджету;
  - 1.2. Формується профіцит державного бюджету;
  - 1.3. Формується державний борг;
  - 1.4. Вірними є відповіді п.п. 1,2.
- 13. Постачальниками інвестиційного капіталу є:*
- 1.1. Індивідуальні, інституційні, дрібні інвестори;
  - 1.2. Індивідуальні, інституційні, колективні, дрібні інвестори;
  - 1.3. Індивідуальні, колективні інвестори;
  - 1.4. Вірними є відповіді п.п. 1,2.
- 14. Найбільшим споживачем інвестиційного капіталу є:*
- 1.1. Фізичні особи;
  - 1.2. Суб'єкти підприємницької діяльності;
  - 1.3. Громадяни;
  - 1.4. Держава.
- 15. До власних внутрішніх джерел фінансування не належать:*
- 1.1. Страхові відшкодування;
  - 1.2. Амортизаційні відрахування;
  - 1.3. Чистий прибуток;
  - 1.4. Іпотечні кредити.
- 16. Зовнішнє фінансування забезпечується за рахунок:*
- 1.1. Залучених коштів;
  - 1.2. Позичкових коштів;
  - 1.3. Реінвестованих коштів, отриманих від продажу частини основних фондів;
  - 1.4. Вірними є відповіді п.п. 1,2.
- 17. До джерел формування позичкових коштів не належать:*
- 1.1. Довгострокові банківські кредити;
  - 1.2. Середньострокові банківські кредити;
  - 1.3. Лізингове фінансування;
  - 1.4. Розширення статутного фонду.
- 18. До джерел формування залучених коштів не належать:*
- 1.1. Емісія акцій;
  - 1.2. Емісія інвестиційних сертифікатів;
  - 1.3. Лізингове фінансування;
  - 1.4. Розширення статутного фонду.
- 19. До джерел формування позичкових коштів не належать:*
- 1.1. Урядові пільгові кредити;
  - 1.2. Інвестиційні податкові кредити;
  - 1.3. Лізингове фінансування;
  - 1.4. Емісія інвестиційних сертифікатів.
- 20. Альтернативними для підприємств є:*
- 1.1. Зовнішні джерела фінансування інвестицій;
  - 1.2. Внутрішні джерела фінансування інвестицій;
  - 1.3. Економія коштів, отриманих від капіталовкладень;

1.4. Реінвестування коштів, отриманих від продажу частини основних фондів.

Тема 3. Особливості менеджменту міжнародних інвестицій.

1. Завдання і функції міжнародного інвестиційного менеджменту.
2. Сучасні тенденції міжнародного інвестиційного менеджменту.
3. Інфраструктура здійснення міжнародних інвестицій.
4. Особливості формування міжнародного інвестиційного портфелю.

Питання для самоконтролю

1. На вирішення яких завдань спрямований міжнародний інвестиційний менеджмент?
2. Які основні функції міжнародного інвестиційного менеджменту?
3. Окресліть сучасні тенденції міжнародного інвестиційного менеджменту.
4. Визначіть інфраструктуру здійснення міжнародних інвестицій.
5. У чому полягають особливості формування міжнародного інвестиційного портфелю?

Тестові завдання

1. До функцій міжнародного менеджменту не належить:

- 1.1. Планування;
- 1.2. Організація;
- 1.3. Рішення;
- 1.4. Комунікація.

2. Виявляються більш повно в умовах комплексного підходу до організації діяльності міжнародної компанії:

- 1.1. Цілі міжнародного менеджменту;
- 1.2. Цілі й завдання міжнародного менеджменту;
- 1.3. Види міжнародного менеджменту;
- 1.4. Функції міжнародного менеджменту.

3. За значенням цілі міжнародного менеджменту класифікують на:

- 1.1. Стратегічні, тактичні, оперативні;
- 1.2. Економічні, технологічні, науково-технічні, виробничі, соціальні, адміністративні;
- 1.3. Загальні, функціональні;
- 1.4. Цілі власників, акціонерів, менеджерів компанії.

4. В менеджменті відносно відособлені напрямки управлінської діяльності, які забезпечують управлінську дію називаються:

- 1.1. Комунікаціями;
- 1.2. Функціями;
- 1.3. Мотивацією;
- 1.4. Ризиком.

5. Міжнародний інвестиційний менеджмент спрямований на вирішення таких завдань:

- 1.1. Забезпечення високих темпів економічного розвитку держави, регіону або фірми за рахунок ефективної інвестиційної діяльності;
- 1.2. Міжнародний інвестиційний менеджмент дозволяє значно обмежити і знизити ризики і поєднані з ними фінансові втрати за рахунок міжнародної

диверсифікації інвестицій;

1.3. Збереження фінансової стійкості та платоспроможності суб'єкта під час здійснення міжнародного інвестування;

1.4. Усі відповіді є вірними.

6. Формування інвестиційного портфеля та його оцінка за критеріями дохідності, ризику та ліквідності здійснюється таким чином:

1.1. Оптимізуються пропорції між реальними і фінансовими інвестиціями; для кожної форми інвестицій відбираються найбільш ефективні за співвідношенням дохідності і ризику об'єкти інвестування; оцінюється ліквідність портфеля як сукупності об'єктів інвестування;

1.2. Оптимізуються пропорції між реальними і фінансовими інвестиціями; для кожної форми інвестицій відбираються найбільш ефективні за співвідношенням дохідності і ризику об'єкти інвестування;

1.3. Оптимізуються пропорції між реальними і фінансовими інвестиціями; оцінюється ліквідність портфеля як сукупності об'єктів інвестування;

1.4. Вірної відповіді немає.

7. Організація моніторингу інвестиційних програм включає:

1.1. Формування системи контрольних показників;

1.2. Визначається періодичність збирання і аналізу інформації;

1.3. Виявляються чинники відхилення фактичних показників від планових;

1.4. Усі відповіді є вірними.

8. Який зв'язок з оцінкою інвестиційних якостей окремих проєктів або фінансових інструментів, а також із формуванням інвестиційного портфеля та інвестиційних програм мають функції міжнародного інвестиційного менеджменту?

1.1. Непрямий зв'язок;

1.2. Прямий зв'язок;

1.3. Непрямий або прямий зв'язок;

1.4. Вірної відповіді немає.

9. До основних функцій міжнародного інвестиційного менеджменту належать:

1.1. Оцінка інвестиційної привабливості країни, регіону, галузі, підприємства;

1.2. Державне регулювання і підтримка інвестиційної діяльності суб'єктів;

1.3. Пошук ресурсів і забезпечення оптимального фінансування інвестиційних проєктів і програм;

1.4. Усі відповіді є вірними.

10. Оцінка, що використовується при цільовому порівнянні ряду країн, регіонів, галузей і підприємств з метою ранжування за певними критеріями, називається:

1.1. Параметричною;

1.2. Рейтинговою;

1.3. Порівняльною;

1.4. Інтегральною.

Тема 4. Інвестиційні стратегії та інвестиційна привабливість.

1. Сутність та основи формування міжнародної інвестиційної стратегії.

2. Рівні оцінки інвестиційної привабливості об'єктів інвестування.

3. Інвестиційна привабливість держави, регіону, галузі, підприємства.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте поняття «інвестиційна привабливість».
2. Назвіть чинники, що впливають на характер інвестиційного клімату в національній економіці. Яким чином ці чинники впливають на інвестиційний клімат в Україні?
3. З якою метою в аналізі інвестиційної привабливості використовується рейтингова оцінка?
4. Як розглядається поняття «інвестиційна привабливість країни»?
5. Як урахується ступінь економічного розвитку країни при оцінці її інвестиційної привабливості?
6. Що таке міжнародні рейтинги та які їх найпоширеніші види?
7. Які індекси і показники найбільш часто використовуються в міжнародних співставленнях для оцінки економічного розвитку країн світу?
8. У чому зміст оцінки інвестиційної привабливості регіонів? Які її особливості?
9. Які методи використовуються для оцінки інвестиційної привабливості регіонів?
10. Які заходи можуть бути вжиті на рівні місцевої влади для підвищення інвестиційної привабливості регіону?
11. Які чинники враховуються при виборі галузевих напрямів інвестування?
12. Чим характеризується інвестиційна привабливість підприємства?

Тема 5. Регулювання і стимулювання міжнародних інвестицій.

1. Діяльність міжнародних організацій у сфері регулювання міжнародного інвестування.
2. Міжнародні нормативно-правові документи у сфері регулювання міжнародної інвестиційної діяльності.
3. Інвестиційні режими.
4. Державні гарантії і двосторонні інвестиційні угоди.
5. Політика стимулювання припливу міжнародних інвестицій.
6. Спеціальні економічні зони та індустріальні парки як механізми залучення міжнародних інвестицій.

Питання для самоконтролю

1. Які існують основні режими інвестиційної політики держав?
2. Як співвідносяться інвестиційна і зовнішньоторговельна політики?
3. Яка існує система державних гарантій іноземним інвесторам? Які форми державних гарантій використовуються?
4. Які засоби державного регулювання іноземних інвестицій визначає ОЕСР?
5. Що таке інституціональні механізми стимулювання інвестицій: спеціальні економічні зони, індустріальні парки? Їх відмінності?
6. Які існують форми стимулювання іноземної інвестиційної діяльності?
7. Які використовують форми податкових пільг інвесторам?
8. Що таке податкові канікули для інвесторів?

9. Яка існує система податкового кредиту для інвесторів?
10. Що таке інвестиційні знижки для інвесторів, прискорена амортизація?
11. Що таке інвестиційні субсидії та стимулювання непрямих податків?

Тема 6. Державні програми залучення інвестицій у країнах світу.

1. Державне програмування інвестиційної діяльності.
2. Зарубіжний досвід розробки державних інвестиційних програм.
3. Державна політика України із залучення іноземного фінансування щодо процесів структурної розбудови економіки.
4. Оцінка пріоритетності й ефективності інвестиційних програм.

Питання для самоконтролю

1. Які існують характерні умови ефективного здійснення державних інвестиційних програм?
2. У чому сутність і які переваги програмно-цільового підходу до регулювання розвитку економіки і формування державних інвестиційних програм?
3. Які основні складові повинна містити в собі державна програма інвестиційного розвитку країни?
4. Які механізми програмно-цільового підходу і планування державних інвестиційних програм використовуються у США?
5. У чому полягають особливості державних інвестиційних програм в країнах ЄС?
6. Як визначається пріоритетність державних інвестиційних програм і які існують методи оцінки ефективності цих програм?
7. Які методологічні підходи до організації стратегічного моніторингу й аудиту інвестиційних програм використовує Світовий банк?
8. Що таке бюджетування, орієнтоване на результат (БОР)? Які сучасні тенденції впровадження механізму БОР як цільового програмного планування?

Тестові завдання

1. *Умовою ефективного здійснення державних інвестиційних програм у розвинених країнах світу є:*
  - 1.1. Потреба у підвищенні якості людського потенціалу;
  - 1.2. Застосування раціональних методів стимулювання виробництва;
  - 1.3. Підтримка політичної стабільності;
  - 1.4. Подолання наслідків економічної кризи.
2. *Перевагою програмно-цільового підходу до формування державних інвестиційних програм є:*
  - 1.1. Сталий соціально-економічний розвиток країни;
  - 1.2. Політична стабільність у країні;
  - 1.3. Єдність методологічних і методичних підходів до вирішення завдань;
  - 1.4. Вимоги іноземних інвесторів.
3. *Ключовою складовою розробки і реалізації державних інвестиційних програм є:*
  - 1.1. Сталий соціально-економічний розвиток країни;
  - 1.2. Визначення державних інвестиційних пріоритетів;
  - 1.3. Задоволення вимог міжнародних фінансових організацій;

1.4. Створення механізму повернення державних боргів.

4. У державних інвестиційних програмах інвестиції спрямовуються, перш за все, за такими напрямками, як:

1.1. Раціоналізація виробництва на засадах його модернізації;

1.2. Повернення позикових коштів іноземним державам;

1.3. Сплату за спожиті енергоресурси;

1.4. Підвищення кваліфікації держслужбовців.

5. У чому полягає основне завдання макроекономічної політики в сфері модернізації промислової структури країни в рамках державних інвестиційних програм:

1.1. Підвищення кваліфікації персоналу і розвиток людського потенціалу;

1.2. Оптимізація закупівель сучасного обладнання іноземного виробництва;

1.3. Створення умов для підтримки динаміки інвестиційного процесу;

1.4. Створення сучасного фондового ринку в країні.

6. До заходів, які вплинули на приплив іноземного капіталу в США і пов'язаних із перебудовою системи загальноєкономічного регулювання, відносяться:

1.1. Зменшення прямого втручання держави у проблеми приватного бізнесу;

1.2. Збільшення зовнішнього і внутрішнього державного боргу;

1.3. Збільшення витрат на військові потреби;

1.4. Збільшення споживчого кредитування населення.

7. Оцінка ефективності державних інвестиційних програм здійснюється на підставі:

1.1. Співвідношення боргу і власного капіталу;

1.2. Бальної шкали;

1.3. Наявності стратегічного плану і планів роботи на рік;

1.4. Наявності опису, яким чином і за допомогою яких ресурсів державний орган має намір досягти вказаних цілей.

8. Система оцінки державних інвестиційних програм PART застосовувалась у США для:

1.1. Визначення співвідношення зовнішнього боргу і власного капіталу;

1.2. Якості розвитку людських ресурсів;

1.3. Вирішення диспропорцій регіонального розвитку;

1.4. Оцінки сильних і слабких сторін державних інвестиційних програм.

9. Сучасна американська система оцінки державних інвестиційних програм GPRAMA застосовується для:

1.1. Гнучкої оцінки пріоритетних цілей федеральних органів виконавчої влади;

1.2. Стратегічного моніторингу зовнішнього боргу США;

1.3. Формування промислової політики країни;

1.4. Визначення інноваційних пріоритетів федеральних програм.

10. Реформа бюджетної системи інвестування виробничого сектору Франції передбачає:

1.1. Розбудову чіткої системи управління витратами і моніторингу результатів виконання програм;

1.2. Еволюцію від управління ресурсами (витратами) до управління цілями з формалізацією відповідальності за їх досягнення;

- 1.3. Розбудову системи планування витрат і доходів;
- 1.4. Розбудову системи колективних рішень.

Тема 7. Формування портфеля міжнародних інвестицій з урахуванням впливу валютних курсів.

1. Інвестиційні характеристики основних видів цінних паперів.
2. Міжнародний ринок акцій і облігацій.
3. Операції з цінними паперами.
4. Види і використання ф'ючерсних і опціонних контрактів при міжнародному інвестуванні.
5. Вплив валютних курсів на прибутковість міжнародних інвестицій.

Питання для самоконтролю

1. Які інвестиційні якості акцій? Охарактеризуйте способи визначення вартості акцій.
2. Які основні інвестиційні характеристики облігацій? Охарактеризуйте основні види облігацій, причини їх випуску.
3. Які особливості форвардних і ф'ючерсних контрактів роблять їх корисними для міжнародного інвестування?
4. У чому особливості опціонів і свопів? Охарактеризуйте їх різновиди.
6. Які основні параметри характеризують фондові ринки?
7. Які операції і підходи передбачає міжнародна портфельна інвестиційна діяльність?
8. Що характеризують коваріація і диверсифікація?
9. Як впливає зміна курсів валют на прибутковість міжнародних інвестицій?
10. Які існують методи управління валютним ризиком портфеля міжнародних інвестицій?
11. Які основні принципи і напрями хеджування валютного ризику портфеля міжнародних інвестицій?

Тестові завдання

1. Цінний папір – це:

- 1.1. Документ, який засвідчує майнове право чи відношення позики власника документа щодо особи, яка випустила такий документ;
- 1.2. Документ, що закріплює право його власника на участь в управлінні цим товариством, але не надає майнових прав;
- 1.3. Замінники грошей для виконання розрахунків за постачання товарів і платежів;
- 1.4. Угода між контрагентами про постачання предмета контракту.

2. До інвестиційних цінних паперів у широкому розумінні відносять:

- 1.1. Акції усіх типів емітентів;
- 1.2. Боргові цінні папери та сертифікати;
- 1.3. Цінні папери, що надають власнику право на частину активів емітентів, визначають боргові відносини між власником та емітентом, деривативи;
- 1.4. Цінні папери, що фіксують проміжні права партнерів при укладанні угоди.

3. До інвестиційних характеристик акцій відносять:

- 1.1. Характер виплат – фіксований та у визначені терміни;

1.2. Порядок виплат – після оподаткування;

1.3. Форма доходу – відсотки;

1.4. Відображення в балансі – пасиви.

4. Похідні цінні папери:

1.1. Засвідчують право на купівлю або продаж в майбутньому різних видів цінних паперів;

1.2. Закріплюють права їх власника на одержання частки прибутку;

1.3. Обертаються на ринку капіталу і слугують для фінансування довготермінових інвестицій у виробництво та комерційну діяльність;

1.4. Обертаються на грошовому ринку як замітники грошей для виконання розрахунків за постачання товарів і платежів.

5. Вкладання капіталу в іноземні цінні папери, які не дають інвестору права реального контролю над об'єктом інвестування – це:

1.1. Прямі інвестиції;

1.2. Приватні інвестиції;

1.3. Портфельні інвестиції;

1.4. Міжнародні інвестиції.

6. Ф'ючерсні контракти:

1.1. Укладаються між двома сторонами;

1.2. Прибуток чи збиток реалізується після закінчення терміну контракту;

1.3. Легко продаються або купуються на ринку;

1.4. Вимагають від інвестора негайних виплат (без урахування комісійних).

7. Опціони:

1.1. Вимагають обов'язкового виконання операції;

1.2. Надають право на здійснення операції з цінними паперами, але не зобов'язання цю операцію виконувати;

1.3. Укладаються для здійснення реального продажу або купівлі відповідного активу;

1.4. Використовують, коли інвестор не сумнівається у прогнозах щодо розвитку ситуації на фондовому ринку.

8. Індекс Доу-Джонса включає:

1.1. Промисловий, транспортний, комунальний та загальний індекси;

1.2. Тільки промисловий;

1.3. Композитний індекс;

1.4. Зараз не розраховується.

9. Фондові індекси розраховуються для:

1.1. Оцінки загального стану ринку акцій;

1.2. Аналізу дохідності акцій;

1.3. Аналізу дохідності цінних паперів;

1.4. Інвестиційної привабливості акцій.

10. Фондові індекси характеризують:

1.1. Загальний стан ринку акцій;

1.2. Загальний стан ринку акцій та облігацій;

1.3. Загальний стан тільки облігацій;

1.4. Загальний стан національного інвестиційного ринку.

11. Капіталізація – це:

- 1.1. Ринкова вартість акцій;
- 1.2. Майбутня вартість акцій;
- 1.3. Оцінка рівня ризику;
- 1.4. Рівень дохідності акцій.

12. При пасивному підході до формування міжнародного портфеля акцій необхідна:

- 1.1. Інформація стосовно капіталізації відповідних ринків;
- 1.2. Інформація щодо національної приналежності акцій;
- 1.3. Доходу на акції;
- 1.4. Показники ризику акцій.

13. Активний підхід до формування міжнародного портфеля акцій передбачає:

- 1.1. Розрахунок відношення ринкової ціни акцій до доходу на акцію за рік;
- 1.2. Аналіз та прогнозування показників прибутковості фондових ринків, оцінки компанії ринком, ризику акцій компаній та теоретичних цін акцій;
- 1.3. Аналіз стану інвестиційної інфраструктури;
- 1.4. Аналіз інвестиційного клімату в країні.

14. При активному підході до формування міжнародного портфеля облігацій необхідно:

- 1.1. Об'єднати різні облігації в однорідні групи й включити в портфель облігацій з вагою, пропорційною до ваги групи в капіталізації ринку;
- 1.2. Грунтуватися на даних про динаміку їхньої капіталізації і ринкового індексу та прогнозувати зміну відсоткових ставок та курсів валют у країнах;
- 1.3. Оцінити показники зростання економіки, рівень зарплат і зайнятості, рівень конкуренції, соціально-політичну ситуацію, податкову політику.

Тема 8. Управління міжнародними інвестиційними проєктами.

1. Міжнародні інвестиційні проєкти: поняття, класифікація, учасники інвестиційного проєкту, життєвий цикл проєкту.
2. Базові положення розробки міжнародних інвестиційних проєктів.
3. Фази міжнародного інвестиційного проєкту.
4. Організація системи управління проєктами.

Питання для самоконтролю

1. Визначіть базові положення розробки міжнародних інвестиційних проєктів.
2. Охарактеризуйте фази міжнародного інвестиційного проєкту.
3. У чому полягає організація системи управління проєктами?
4. Які сучасні методи управління проєктами та їх особливості?
5. Охарактеризуйте Agile-методи в управлінні проєктами.
6. Охарактеризуйте такі методи управління проєктами як: класичний проєктний менеджмент, Scrum, Lean, Kanban, Six Sigma, PRINCE2.

Тестові завдання

1. Інвестиційний проєкт - це:

- 1.1. Сукупність поєднаних в одне ціле намірів і практичних дій з метою здійснення інвестиційних вкладень, з метою забезпечення визначених конкретних

фінансових, економічних, виробничих і соціальних заходів з метою отримання прибутку;

1.2. Форма планування і реалізації інвестицій, він є складовою частиною інвестиційної діяльності;

1.3. Певне завдання з визначеними вихідними даними й встановленими результатами (цілями), що обумовлюють спосіб його вирішення;

1.4. Вірними є відповіді п.п. 1, 2.

2. До ознак проєкту належить:

1.1. Цільова спрямованість, внутрішнє середовище, системне функціонування, часова обмеженість, наявність життєвого циклу;

1.2. Цільова спрямованість, зовнішнє середовище, системне функціонування, часова обмеженість, наявність життєвого циклу;

1.3. Цільова спрямованість, кількісна вимірюваність, зовнішнє середовище, системне функціонування, часова обмеженість, наявність життєвого циклу;

1.4. Цільова спрямованість, кількісна вимірюваність, внутрішнє середовище, системне функціонування, часова обмеженість, наявність життєвого циклу;

3. Цільові програми, які містять безліч взаємопов'язаних проєктів, об'єднаних загальною метою, виокремленими ресурсами та обмежених строком їх виконання – це:

1.1. Мегапроєкти;

1.2. Мультипроєкти;

1.3. Монопроєкти

4. Технічні, організаційні, економічні, соціальні, змішані проєкти формують групу:

1.1. Мегапроєктів;

1.2. Мультипроєктів;

1.3. Монопроєктів;

1.4. Вірної відповіді немає.

5. Пов'язані з визначеною концепцією та напрямком стратегічного розвитку підприємств й перетворенням їх у прибуткові, фінансово стійкі, ефективно функціонуючі компанії:

1.1. Мегапроєкти;

1.2. Мультипроєкти;

1.3. Монопроєкти

6. Залежно від класу проєкти поділяються на:

1.1. Мегапроєкти, мультипроєкти, монопроєкти;

1.2. Проєкти із затвердженим фінансуванням та проєкти з незатвердженим фінансуванням;

1.3. Проєкти, які залежать від корпорацій та проєкти, які залежать від споживача;

1.4. Вірної відповіді немає.

7. Розробляє проєктно-кошторисну документацію:

1.1. Інвестор;

1.2. Проєктувальник;

1.3. Генеральний постачальник;

1.4. Замовник.

8. *Юридична або фізична особа, якій замовник делегує повноваження з управління проектом:*

- 1.1. Керівник проекту;
- 1.2. Інвестор;
- 1.3. Проєктувальник;
- 1.4. Генеральний підрядчик.

9. *Фізична або юридична особа, яка вкладає у проєкт власні або позичкові кошти і приймає рішення щодо термінів реалізації проєкту, його вартості та контролю якості:*

- 1.1. Інвестор;
- 1.2. Проєктувальник;
- 1.3. Генеральний постачальник;
- 1.4. Замовник.

10. *Фази життєвого циклу проєкту включають:*

- 1.1. Виникнення інноваційної бізнес-ідеї, дія, закриття;
- 1.2. Ініціалізація, розроблення, реалізація, закриття;
- 1.3. Виникнення інноваційної бізнес-ідеї, розроблення, реалізація, закриття;
- 1.4. Вірної відповіді немає.

11. *Інвестиційний проєкт слід розуміти в таких значеннях:*

- 1.1. Діяльність, яка передбачає здійснення комплексу заходів для досягнення визначеної мети;
- 1.2. Система організаційно-правових та фінансових документів, необхідних для здійснення визначених заходів;
- 1.3. Окреме підприємство з конкретними цілями, які часто включають вимоги до часу, вартості та якості результатів, що досягаються;
- 1.4. Певне завдання з визначеними вихідними даними й встановленими результатами (цілями);
- 1.5. Вірними є відповіді п.п. 1,2;
- 1.6. Усі відповіді є вірними.

12. *Зовнішнє оточення проєкту не включає:*

- 1.1. Природа і довкілля;
- 1.2. Наука і техніка;
- 1.3. Сфера збуту;
- 1.4. Суспільство.

13. *Фінансування цих проєктів відкривається за умови, якщо корпорація на аукціоні виграє контракт на поставку продукції:*

- 1.1. Проєкти із затвердженим фінансуванням;
- 1.2. Проєкти з незатвердженим фінансуванням;
- 1.3. Проєкти, які залежать від споживача;
- 1.4. Проєкти, які залежать від корпорацій;
- 1.5. Вірними є відповіді п.п. 2, 3;
- 1.6. Вірними є відповіді п.п. 1, 4.

14. *Проєкти, пов'язані із заміною обладнання з метою зниження поточних виробничих затрат, збільшенням випуску продукції та/або розширення ринку послуг формують групу проєктів, що класифікують за:*

- 1.1. Видами;
- 1.2. Класами;
- 1.3. Цілями;
- 1.4. Нормою прибутку.

15. Особа або організація, яка фінансує міжнародний інвестиційний проєкт:

- 1.1. Інвестор;
- 1.2. Проєктувальник;
- 1.3. Генеральний постачальник;
- 1.4. Замовник.

16. Цикл інвестиційного проєкту не включає:

- 1.1. Передінвестиційну фазу;
- 1.2. Інвестиційну фазу;
- 1.3. Фазу проєктування;
- 1.4. Виробничу фазу.

17. Особи чи інституції, які можуть безпосередньо чи опосередковано, позитивно чи негативно впливати на проєкт, чи бути під впливом проєкту:

- 1.1. Цільова група;
- 1.2. Бенефіціари;
- 1.3. Зацікавлені особи;
- 1.4. Інвестори.

18. Особи чи інституції, які у той чи інший спосіб отримують користь від реалізації проєкту:

- 1.1. Цільова група;
- 1.2. Бенефіціари;
- 1.3. Зацікавлені особи;
- 1.4. Інвестори.

19. Напрямок проєкту, який забезпечує успіх та результативність проєкту:

- 1.1. Стратегія проєкту;
- 1.2. Тактика проєкту;
- 1.3. Соціальна прийнятність проєкту;
- 1.4. Людські ресурси.

20. Передінвестиційні дослідження та планування проєкту охоплюють:

1.1. Вивчення прогнозів і напрямків розвитку світового ринку, ринку країни, регіону, галузі, міста; аналіз умов для втілення початкового задуму, розробка концепції проєкту; передпроектне обґрунтування інвестицій, оцінка життєдіяльності проєкту; вибір та узгодження місця розміщення об'єкту; екологічне обґрунтування; експертиза; попереднє інвестиційне рішення; розробка попереднього плану проєкту;

1.2. Вивчення прогнозів і напрямків розвитку світового ринку, ринку країни, регіону, галузі, міста; розробка концепції проєкту; передпроектне обґрунтування інвестицій, оцінка життєдіяльності проєкту; вибір та узгодження місця розміщення об'єкту; екологічне обґрунтування; експертиза; попереднє інвестиційне рішення; розробка попереднього плану проєкту;

1.3. Вивчення прогнозів і напрямків розвитку світового ринку, ринку країни, регіону, галузі, міста; аналіз умов для втілення початкового задуму, розробка

концепції проєкту; передпроектне обґрунтування інвестицій, оцінка життєдіяльності проєкту; вибір та узгодження місця розміщення об'єкту; екологічне обґрунтування; попереднє інвестиційне рішення; розробка попереднього плану проєкту;

1.4. Розробка концепції проєкту; передпроектне обґрунтування інвестицій, оцінка життєдіяльності проєкту; вибір та узгодження місця розміщення об'єкту; екологічне обґрунтування; експертиза; попереднє інвестиційне рішення; розробка попереднього плану проєкту.

21. *Послідовність аналізу (розробки) проєкту є наступним:*

1.1. Попередній аналіз, комерційний аналіз, екологічний аналіз, фінансовий аналіз, економічний аналіз, інституційний аналіз, аналіз ризиків;

1.2. Попередній аналіз, комерційний аналіз, технічний аналіз, фінансовий аналіз, економічний аналіз, інституційний аналіз, аналіз ризиків;

1.3. Вірними є відповіді п.п. 1, 2;

1.4. Вірної відповіді немає.

22. *Положення суб'єкта на ринку є домінуючим за умови:*

1.1. Утримування позицій;

1.2. Широкого вибору стратегій;

1.3. Низького рівня небезпеки проникнення у ринкову нішу;

1.4. Вірної відповіді немає.

23. *Полягає в оцінюванні впливу внеску проєкту в збільшення доходу держави:*

1.1. Фінансовий аналіз;

1.2. Економічний аналіз;

1.3. Технічний аналіз;

1.4. Екологічний аналіз.

24. *Інституційний аналіз не включає:*

1.1. Аналіз можливостей виробничого менеджменту;

1.2. Аналіз організаційної структури;

1.3. Аналіз трудових ресурсів;

1.4. Аналіз структури проєкту.

25. *Сукупність взаємопов'язаних елементів і процесів проєкту, які представлені з різним ступенем деталізації:*

1.1. Терміни реалізації проєкту;

1.2. Структура проєкту;

1.3. Завдання проєкту;

1.4. Структура управління проєктом.

26. *Детальне визначення проблеми, на основі якої виникла ідея щодо складення цього проєкту; соціальний та економічний аспекти вирішення проблеми у проєктний спосіб окреслено:*

1.1. Анотацією проєкту;

1.2. Структурою управління проєктом;

1.3. Метою та завданнями проєкту;

1.4. Описом проблеми, на розв'язання якої спрямовано проєкт.

27. *Розподіл функцій організацій-партнерів у реалізації проєкту визначено розділом проєкту*

- 1.1. Анотацією проєкту;
- 1.2. Структурою управління проєктом;
- 1.3. Метою та завданнями проєкту;
- 1.4. Описом проблеми, на розв'язання якої спрямовано проєкт.

28. В якому розділі проєкту необхідно описати яким чином у проєкті планується розкрити спосіб виконання завдань?

- 1.1. Календарний план-графік реалізації заходів проєкту;
- 1.2. Структурою управління проєктом;
- 1.3. Метою та завданнями проєкту;
- 1.4. Описом діяльності в рамках проєкту.

29. Детальний опис графіків реалізації проєкту, включаючи терміни початку і завершення, відображено в розділі:

- 1.1. Календарний план-графік реалізації заходів проєкту;
- 1.2. Структура управління проєктом;
- 1.3. Мета та завдання проєкту;
- 1.4. Опис діяльності в рамках проєкту.

30. Логіко-структурна матриця – це інструмент для:

- 1.1. Розробки проєкту;
- 1.2. Управління проєктом;
- 1.3. Моніторингу та оцінки проєкту;
- 1.4. Усі відповіді є вірними.

31. Сукупність дій, які дозволяють об'єднати всі складові частини проєкту, включно з усіма зацікавленими сторонами, для успішної взаємодії по досягненню цілей проєкту:

- 1.1. Організація системи управління проєктом;
- 1.2. Календарний план-графік реалізації заходів проєкту;
- 1.3. Структура управління проєктом.
- 1.4. Вірної відповіді немає.

32. При виконанні малих проєктів створюється проєктна група в складі:

- 1.1. 5-6 чоловік;
- 1.2. 6-8 чоловік;
- 1.3. 4-6 чоловік;
- 1.4. 10 чоловік.

33. Організаційна структура управління проєктом, яка асоціюється з децентралізацією прийняття рішень, великим ступенем делегування повноважень і меншим наглядом з центру називається:

- 1.1. «Високою»;
- 1.2. «Плоскою»;
- 1.3. «Низькою»;
- 1.4. Вірної відповіді немає.

34. Якщо проєкти в організації носять рутинний характер, регулярно повторюються й добре вивчені, доцільно застосовувати структуру управління проєктами:

- 1.1. «Високою»;
- 1.2. Функціональну;

- 1.3. Матричну;
- 1.4. Проектну.
35. Організаційна структура, в межах якої управління здійснює лінійний керівник через групу підпорядкованих йому функціональних керівників, кожний з яких керує певними підрозділами в межах своїх функцій називається:
  - 1.1. «Високою»;
  - 1.2. Функціональною;
  - 1.3. Матричною;
  - 1.4. Проектною.

Тема 9. Методи аналізу ризиків при розробці і експертизі міжнародних інвестиційних проєктів.

1. Поняття ризику.
2. Ризик у міжнародному інвестуванні.
3. Фактори, що впливають на рівень ризику міжнародних інвестиційних проєктів.
4. Алгоритм експертного аналізу ризику.
5. Кількісні методи аналізу ризику.
6. Спеціальні методи аналізу ризику.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення ризику як економічної категорії.
2. У чому полягає ризик міжнародного інвестування?
3. Визначіть фактори, що впливають на рівень ризику міжнародного інвестиційного проєкту.
4. Окресліть етапи алгоритму експертного аналізу ризику.
5. Які методи аналізу ризику належать до кількісних?
6. У чому полягають спеціальні методи оцінювання ризиків?

Тестові завдання

1. *Зовнішніми джерелами ризику є:*
  - 1.1. Природні, політичні, соціальні фактори;
  - 1.2. Персонал, техніка, технологія;
  - 1.3. Галузь народного господарства, окреме підприємство;
  - 1.4. Вірними є відповіді п.п. 2, 3.
2. *Зовнішній вияв дії ризику на параметри соціально-економічної системи і її окремі складові, т. суспільство, спільноти людей, економіку, галузь, підприємство – це:*
  - 1.1. Властивість ризику;
  - 1.2. Функція ризику;
  - 1.3. Джерело ризику;
  - 1.4. Комунікація.
3. *До основних властивостей ризику не належить:*
  - 1.1. Альтернативність;
  - 1.2. Результативність;
  - 1.3. Визначеність;

1.4. Суперечливість.

4. Якісний аналіз ризику полягає у:

1.1. Виявленні причин виникнення та факторів ризику, класифікації, обґрунтування рішень, які приймаються в умовах невизначеності;

1.2. Встановленні кількісної міри рівня ризиків окремих видів або ризику фінансово-економічної операції в цілому;

1.3. Виявленні причин виникнення та факторів ризику;

1.4. Вірної відповіді немає.

5. Сукупність заходів, направлених на зниження небезпеки помилково прийнятого рішення і зменшення можливих негативних наслідків є:

1.1. Політикою управління ризиком;

1.2. Стратегією управління ризиком;

1.3. Тактикою управління ризиком;

1.4. Вірної відповіді немає.

6. Ризики, пов'язані з імовірною втратою фінансових ресурсів у зв'язку з невиконанням фінансових зобов'язань:

1.1. Виробничі ризики;

1.2. Інвестиційні ризики;

1.3. Фінансові ризики;

1.4. Фінансово-інвестиційні ризики.

7. Особливий вид діяльності, спрямований на зменшення впливу ризиків на кінцеві результати господарської діяльності:

1.1. Функція ризику;

1.2. Ризик-менеджмент;

1.3. Властивість ризику;

1.4. Усі відповіді є вірними.

8. Регулятивна функція ризику:

1.1. Реалізується у постійному вивченні ситуації, прогнозуванні ступеня ризику, коригуванні прийнятих рішень;

1.2. Зорієнтована на пошук суб'єктом ризику методів попередження втрат;

1.3. Має конструктивний та деструктивний аспект вияву;

1.4. Вірними є відповіді п.п. 1, 3.

9. Математичний апарат для вимірювання ризику базується на використанні економетричних моделей, що враховують:

1.1. Фактор невизначеності;

1.2. Фактор визначеності;

1.3. Фактор ризику;

1.4. Вірними є відповіді п.п. 1,3.

10. Метод, що базується на опитуванні кваліфікованих фахівців-експертів і відповідній подальшій математичній обробці результатів опитування – це:

1.1. Метод дерев рішень;

1.2. Метод експертних оцінок;

1.3. Метод аналогій;

1.4. Статистичний метод.

Тема 10. Методи оцінки ефективності міжнародних інвестиційних проєктів.

1. Розрахунок чистої приведеної вартості проєкту (NPV).
2. Розрахунок внутрішньої норми дохідності (IRR).
3. Розрахунок періоду окупності інвестицій (PP).

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні методи оцінки ефективності міжнародних інвестиційних проєктів.
2. У чому полягає розрахунок чистої приведеної вартості інвестиційного проєкту?
3. У чому зміст такого методу оцінки ефективності міжнародних інвестиційних проєктів як: розрахунок внутрішньої норми дохідності?
4. Яким чином здійснюється розрахунок періоду окупності інвестицій?

Тема 11. Інноваційні пріоритети міжнародного інвестування.

1. Поняття інноваційної діяльності.
2. Періодизація основних хвиль інноваційно-інвестиційного розвитку.
3. Класифікація високих технологій у міжнародній практиці й в Україні.
4. Комерціалізація і міжнародний трансфер технологій.

Питання для самоконтролю

1. Наведіть основні поняття інноваційної діяльності.
2. Які основні характеристики технологічних укладів?
3. Що таке конвергенція NBIC-технологій?
4. Чому вона є ключовим фактором шостого технологічного укладу?
5. Наведіть поняття та принципи класифікації високотехнологічних галузей на основі NBIC-технологій.
6. Що таке трансфер технологій?
7. Наведіть приклади реалізації трансферу технологій в провідних країнах світу та в Україні.
8. Що таке наукові парки, технопарки, технополіси? Які особливості їх функціонування в Україні?
9. Що таке венчурне інвестування?
10. Яка мета створення інноваційної інфраструктури?
11. З чого складається національна інноваційна система? Які її особливості у розвинених країнах світу і в Україні?

Тема 12. Особливості менеджменту міжнародних інвестицій в Україні.

1. Інвестиційний клімат в Україні та її місце у світових рейтингах.
2. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.
3. Пріоритетні напрями реалізації інвестиційних програм розвитку виробничої сфери економіки України.
5. Перспективи поліпшення інвестиційного клімату України в умовах співробітництва з Європейським Союзом.

Питання для самоконтролю

1. Яке місце займає Україна у рейтингах глобального індексу конкуренто-

спроможності ВЕФ?

2. Яке місце займає Україна за індексом сприйняття корупції, індексом економічних свобод та показником інвестиційної свободи?

3. Як оцінюється така складова інвестиційного клімату України, як соціальний розвиток країни? Яке місце займає Україна в рейтингах індексу людського розвитку, ВНД (ВВП) на душу населення, найщасливіших країн світу і довготривалістю життя?

4. Як оцінюються умови ведення бізнесу в Україні? Чи доступний нинішній Україні прискорений розвиток через швидке нарощування капіталу і нову індустріалізацію?

5. Як оцінюється інвестиційна привабливість регіонів України за рейтингом інвестиційної привабливості, методикою І. Бланка і Фондом ефективного управління? Які заходи може вжити місцева влада для підвищення інвестиційної привабливості області?

6. Як оцінюється інвестиційна привабливість галузей промисловості України? Які існують проблеми розвитку інвестиційної діяльності у виробничому секторі економіки України?

7. Як здійснюється регулювання і які основні складові нормативно-правової бази регулювання іноземної інвестиційної діяльності в Україні?

8. Які види, форми вкладення і захист іноземних інвестицій визначені законодавством України? Як здійснюється реєстрація іноземних інвестицій?

9. Які пільги і гарантії іноземним інвесторам надаються законодавством України? Які існують проблеми з надання гарантій в Україні?

10. Охарактеризуйте сутність і основні складові державних інвестиційних програм в Україні.

11. Які основні державні органи і організації здійснюють регулювання інвестиційної діяльності в Україні?

12. Як визначаються пріоритетні напрями реалізації державних інвестиційних програм розвитку виробничої сфери економіки України?

13. Як ураховується інноваційна спрямованість у державних інвестиційних програмах в Україні? Що таке національні проекти?

14. Які особливості створення та функціонування СЕЗ і ТПП в Україні? В чому полягають проблеми і перспективи подальшого розвитку українських СЕЗ і ТПП як інструмента залучення іноземних інвестицій?

15. Які основні особливості створення і функціонування індустріальних парків в Україні як інструмента залучення іноземних інвестицій?

16. У чому особливості і проблеми розробки та реалізації державних інвестиційних програм в Україні?

17. Які існують глобальні проблеми і які специфічні проблеми соціально-економічного й екологічного розвитку в контексті України?

18. Як співвідносяться науково-технологічні пріоритети і національні проекти України?

19. Які основні напрями вдосконалення податкової системи і «детінізації»

економіки з метою підвищення конкурентоспроможності економіки і покращення інвестиційного клімату запропоновані Державною програмою активізації економіки на поточний рік?

20. Які доцільно прийняти заходи з можливого корегування Держпрограми для підвищення рівня її інвестиційної привабливості?

2. Плани лабораторних занять

Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» СО «Бакалавр» галузі знань «Міжнародні відносини» спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародна економіка» лабораторні заняття не передбачені.

3. Самостійна робота

Самостійна робота студента – основа для закріплення, оволодіння і перевірки навчального матеріалу самостійно у позанавчальний час.

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» включає:

- опрацювання лекційного матеріалу, додаткових джерел інформації;
- підготовку до практичних занять, в т. ч. виконання завдань, підготовку до усного виступу, роботу над презентаціями;
- підготовку економічних кросвордів, есе за темами програми навчальної дисципліни;
- систематизація вивченого матеріалу перед модульним контролем.

Для виконання самостійної роботи використовується навчальна, спеціальна, періодична література, електронні ресурси. Самостійна робота включає побудову логіко-структурних схем окремих тем, питань, огляд нормативно-законодавчої бази. Виконання економічного кросворду проводиться на занятті відповідної тематики за активної участі студентів групи. Творчо-аналітичне завдання виконується у вигляді презентації у програмі PowerPoint. Наявність аналітичної записки, її оригінальність, повнота обґрунтування та наявність висновків, графічне представлення результатів розрахунків, презентація результатів є обов'язковими вимогами до якісного виконання творчо-аналітичного завдання. Розрахункові завдання студент отримує від викладача в індивідуальному порядку.

Підготовка та оцінювання завдань для самостійної роботи здійснюється відповідно до нижченаведеної карти (табл. 1).

Таблиця 1

Карта самостійної роботи студента

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
<i>1. Обов'язкові</i>			
1.1. Побудова логіко-структурних схем окремих тем, питань, що виносяться на самостійне вивчення,	Згідно календарного графіка тем занять	Представлення матеріалу на занятті відповідної тематики	max 1 бал за тему

огляд нормативно-законодавчої бази			
<i>2. Вибіркові</i>			
2.1. Творчо-аналітичне завдання	Протягом семестру	Презентація результатів	max 5 балів за тему
2.2. Економічний кросворд	Згідно календарного графіка тем занять	Виконання на занятті відповідної тематики	max 1 бал
2.3. Виконання ессе	Згідно календарного графіка тем занять	Перевірка викладачем	max 1 бал
2.4. Виконання розрахункових завдань	Відповідно до календарного графіку тем занять	Перевірка викладачем	max 1 бал

Перелік завдань з навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» наведений за темами і включає питання для самоконтролю, тестові завдання та розрахункові завдання.

4. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» як важлива складова поточного контролю знань сприяє поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню практичних умінь і навичок і передбачає самостійне виконання творчо-аналітичного завдання за компендіумом з дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент», яке студент повинен захистити. Індивідуальна робота оцінюється у 5 балів.

5. Розрахункові завдання

Розрахункові завдання для самостійної роботи видаються викладачем для студентів в індивідуальному порядку.

Завдання 1. Визначіть курс облігації, до погашення якої залишилось 2 роки, за умови, що її номінальна вартість становить 100 гривень, передбачений щорічний процентний дохід – 40 процентів, а норма позичкового процента в країні – 32 процента.

Завдання 2. Розрахуйте суми відсоткових платежів на облігацію за умови, що відсотки капіталізуються, виходячи з таких даних:

1. Номінальна вартість облігації – 100 грн.;
2. Річний купонний дохід – 18 відсотків;
3. Термін обігу облігації – 3 роки;
4. Періодичність нарахування доходу – раз у рік.

Розрахуйте суму сукупного доходу на цю облігацію за весь термін її обігу за умови, що вона була придбана з дисконтом 9 відсотків.

Завдання 3. Номінальна вартість конвертованої облігації, яка обмінюється на 50 простих акцій, становить 300 гривень.

Визначіть ціну конверсії, конверсійну вартість облігації і премію від конверсії, якщо ринкова ціна однієї простої акції становить 5 грн.

Зробіть висновок про економічну доцільність здійснення процедури конверсії облігації за таких ринкових умов.

Завдання 4. Оцінити наскільки ефективним є міжнародний інвестиційний проект, використовуючи метод розрахунку внутрішньої норми дохідності (IRR), якщо: обсяг інвестицій становить 80 000 дол. США. Доходи від інвестицій:

- перший рік: 21 000 дол. США;
- другий рік: 23 000 дол. США;
- третій рік: 34 200 дол. США;
- четвертий рік: 35 600 дол. США.

Розмір процентної ставки – 7,5% та 13,5%.

Завдання 5. За допомогою методу розрахунку чистої приведеної вартості оцінити ефективність інвестиційного проекту, якщо: Обсяг інвестицій – 75 000 дол. США.

Доходи від інвестицій :

- перший рік: 19 000 дол США;
- другий рік: 23 000 дол США;
- третій рік: 34 800 дол США;
- четвертий рік: 35 705 дол США.

Розмір процентної ставки – 7,5%

Завдання 6. Разові інвестиції в міжнародний інвестиційний проект становлять 110 тис грн. Річне надходження коштів передбачається рівномірно по 32 тис грн. Визначити період окупності міжнародного інвестиційного проекту.

Завдання 7. Розрахувати період окупності інвестицій, якщо: обсяг інвестицій становить 80 000 дол США. Доходи від інвестицій:

- перший рік: 21 000 дол США;
- другий рік: 23 000 дол США;
- третій рік: 34 200 дол США;
- четвертий рік: 35 600 дол США.

Завдання 8. За допомогою методу розрахунку чистої приведеної вартості оцінити ефективність інвестиційного проекту, якщо: Обсяг інвестицій – 78 000 дол. США.

Доходи від інвестицій :

- перший рік: 19 300 дол США;
- другий рік: 23 100 дол США;
- третій рік: 35 000 дол США;
- четвертий рік: 36 500 дол США.

Розмір процентної ставки – 8%.

Завдання 9. За допомогою методу експертного аналізу дослідити рівень ризику проекту, пов'язаного із залученням зовнішніх інвестицій для розвитку житлово-комунального господарства м. Вінниці. Результати аналізу представити у вигляді таблиць.

Завдання 10. Оцінити наскільки ефективним є міжнародний інвестиційний проект, використовуючи метод розрахунку внутрішньої норми дохідності (IRR), якщо: обсяг інвестицій становить 91 000 дол США. Доходи від інвестицій:

- перший рік: 21 500 дол США;
- другий рік: 25 200 дол США;
- третій рік: 34 300 дол США;

- четвертий рік: 38 980 дол США.

Розмір процентної ставки – 10% та 15%.

Завдання 11. Власник векселя номіналом 100 000 грн і періодом обігу 105 днів, за 15 днів до настання строку платежу обліковує його в банку за обліковою ставкою 20%. За умов використання якого методу: банківського, чи математичного дисконтування дохід власника векселя та дисконт банку буде вищим? Обґрунтувати ризик недоотримання власником векселя та банком фінансових вигод.

Завдання 12. Визначіть найбільш привабливий об'єкт фінансових інвестицій для агресивного інвестора і обґрунтуйте свій вибір, виходячи з таких даних:

1) прості акції акціонерного товариства «А»; курсова вартість акції 5 грн.; останній річний дивіденд був виплачений в розмірі 2,3 гривні на акцію;

2) привілейовані акції АТ «В» з фіксованим дивідендом 40 відсотків річних; номінальна вартість акції 10 гривень, курсова – 11,5 гривні.

Завдання 13. Нехай муніципалітет міста Йокогами розмістив облігації (назвемо їх СоУ) в Швейцарії у швейцарських франках. Якщо ціна емісії СоУ рівна 100,25%, то це означає наступне: за облігації номіналом SFr 5000 інвестор повинен заплатити SFr 5012,5 плюс SFr 15 швейцарських податків. Місто Йокогама (разом з урядом Японії, який є гарантом) бере на себе зобов'язання виплатити SFr 5000 інвестору через 10 років і до закінчення цього строку виплачувати йому купон SFr 250 щорічно (тобто 5% від номіналу). Нехай ми купили облігацію СоУ за ціною SFr 4800 за 8,6 років до її погашення. Яку повну дохідність ми можемо чекати?

Завдання 14. Визначити середню вартість одного векселя які має оплатити імпортер (експортер), якщо загальна вартість товару 250 000 дол США, а щорічний відсоток, що сплачує експортер форфейтеру, складає 8%. Ціна разового продажу товару – 50 000 дол США. Строк погашення заборгованості – п'ять років. Нарахування відсотків здійснюється регресивним штафельним способом.

Завдання 15. Сума інвестицій – 1 млн грн. Розрахунковий термін окупності – 1 рік. Ставка за депозитами для юридичних осіб – 20% річних. Очікувана інфляція – 5%. Поправка на ризик – 10%. Необхідно розрахувати, яку суму доходу повинен принести інвестиційний проєкт, щоб він став привабливим?

Завдання 16. ТНК вирішує питання про доцільність вкладення коштів у сумі 900 тис грн, які будуть повертатися рівними частинами у 400 тис грн протягом 3 років. Депозитна ставка для юридичних осіб – 8% річних, а темп інфляції – 2% на рік. Ризики дорівнюють 0. Визначити, чи є цей проєкт ефективним?

Завдання 17. Визначте за допомогою показника «період окупності», який з проєктів є більш ефективним. Обсяг інвестування коштів у проєкт А дорівнює 42 000 євро, у проєкт Б – 38 000 євро. Період реалізації міжнародного інвестиційного проєкту А – 5 років, Б – 3 роки. Чиста приведена вартість за проєктом А – 39 000 євро, за проєктом Б – 36 000 євро.

Завдання 18. Транснаціональній корпорації запропонували інвестувати 600 000 дол. на 3 роки. Інвестиції будуть повертатися рівними частинами по 300 000 дол. щорічно. Показник інфляції становить (I) 2% щорічно. Ризик міжнародних інвестицій (R) оцінюється в 4%. Використовуючи показник NPV визначте, який варіант є кращим: інвестувати кошти в цей проєкт чи розмістити їх на депозит під

9% річних?

Завдання 19. Ви маєте таку інформацію про міжнародний інвестиційний проєкт. Загальні первинні інвестиції становлять 2 500 000 дол США. Депозитна ставка для юридичних осіб 8%. Очікувана інфляція – 3%. Можливий ризик – 3%. Загальний дохід: 1-й рік – 1 800 000 дол США; 2-й рік – 2 400 000 дол США; 3-й рік – 2 600 000 дол США; 4-й рік – 2 700 000 дол США. Загальні поточні витрати: 1-й рік – 900 000 дол; 2-й рік – 1 200 000 дол США; 3-й рік – 1 300 000 дол США; 4-й рік – 1 300 000 дол США. Ставка оподаткування прибутку – 15%. Розрахуйте показник NPV для цього проєкту та оцініть його привабливість для інвестора.

Завдання 20. Інвестору запропонували придбати акції компанії за ціною 200 грн за од. Очікувані дивіденди на одну акцію – 25 грн на рік. Чи вигідно інвестору придбавати акції за цією ціною та на яку максимальну ціну він може погодитися, якщо банківський процент за депозитами становить 13% річних?

Завдання 21. Номінальна вартість акції – 1000 дол. Дивіденди на просту акцію – 90 дол. 5 привілейованих акцій дають право на придбання 1 простої акції за номіналом. Фіксовані дивіденди на привілейовану акцію – 9%. Що вигідніше для інвестора: придбати 5 привілейованих акцій з ордером та премією 2% чи без ордера?

Завдання 22. Облігації номіналом 1 000 дол. з купоном 8% річних терміном дії 5 років реалізуються з дисконтом -50 дол. Визначити, чи є вигідним інвестування у ці облігації порівняно з розміщенням коштів на банківський депозит під 9% річних?

Завдання 23. Портфель інвестора складається: з казначейських облігацій США – 500 шт. ринковою вартістю 1 000 дол. за одиницю з доходністю 4%; акцій компанії «Johnson & Johnson» – 800 шт. ринковою вартістю 750 дол. за одиницю з доходністю 3%; акцій «American Express Company» – 250 шт. ринковою вартістю 340 дол. за одиницю з доходністю 6%; банківського депозиту на суму 850 тис дол. з доходністю 2%. Розрахуйте середню прибутковість інвестиційного портфеля.

Критерії оцінки знань, умінь і навичок, отриманих студентами з навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент»

Система оцінювання знань та алгоритм реалізації форм контролю:

Організація та оцінювання навчання визначені Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса та Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса.

З метою активізації процесу навчання при вивченні дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» активно застосовуються лекції-бесіди, проблемні лекції, дискусії, тренінги, виконання індивідуальних завдань, робота в малих групах, ділові ігри, кейси, тест-гра та інші форми активізації діяльності роботи здобувачів з практичного напрямку.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння матеріалу, вироблених умінь самостійно опрацьовувати навчальні матеріали, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно або в письмовому вигляді подати

певний матеріал.

Поточний контроль здійснюється в формі:

- усне опитування;
- тестування за темами;
- захист самостійної роботи за темами;
- підготовка і захист індивідуальних завдань;
- виконання контрольної роботи, яка розглядається як певне узагальнення раніше проведеного поточного контролю.

Критерії оцінювання завдання контрольних робіт

Максимальна загальна сума балів, яку може отримати студент, успішно виконавши всі види завдань контрольних робіт, становить 10 балів.

За результатами виконання контрольної роботи № 1 бали розподіляються наступним чином:

1. Кожна правильна відповідь на тестове завдання – 0,3 бала, всього 3 бала за десять тестових завдань.
2. Теоретичне завдання в разі повної відповіді – 3 бали; відповідь обґрунтовано не більше ніж на 50 % – 1-1,5 бала, відповідь відсутня або повністю неправильна – 0 балів.
3. Виконання практичного завдання: обґрунтована відповідь, зроблений повний точний висновок – 4 бала; обґрунтована відповідь, але висновок неточний (неповний) – 3 бала; наведені частково певні роз'яснення щодо змісту проблеми – 1,5 бала; немає жодних роз'яснень – 0 балів. Разом – 10 балів.

За результатами виконання контрольної роботи № 2 бали розподіляються наступним чином:

1. Теоретичне завдання в разі повної відповіді – 5 балів; відповідь обґрунтовано не більше ніж на 50 % – 2-2,5 бала, відповідь відсутня або повністю неправильна – 0 балів.
2. Виконання практичного завдання: правильне рішення, зроблений повний точний висновок – 5 балів; правильне рішення, але висновок неточний (неповний) – 4 бала; правильне рішення, але є арифметичні помилки в розрахунках, висновок не точний (відсутній) – 2-2,5 бала; наведені частково певні формули або зроблені певні розрахунки – 1-1,5 бала; немає рішення – 0 балів. Разом – 10 балів.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни включає:

- бали, отримані протягом поточного модульного контролю;
- бали за виконання індивідуального завдання;
- бали, отримані за самостійну роботу;
- бали, отримані за виконання завдань екзаменаційного білету. Максимальна кількість балів за екзамен – 40 балів.

Підсумковий контроль з дисципліни передбачається у формі екзамену або творчого завдання.

Екзамен не є обов'язковим. Максимальна кількість балів за екзамен – 40 балів.

Екзамен передбачений для здобувачів, які не набрали 60 балів протягом семестру чи бажають покращити поточний результат. Максимальна сума балів, отримана протягом семестру – 100 балів.

Альтернативою екзамену може бути також проведення наукового дослідження (виконання науково-дослідної роботи) за темою, визначеною на початку семестру та узгодженою із викладачем, або розробка проєкту (розв'язання кейсу) під час участі у професійних конкурсах (змаганнях). Максимальна сума балів, отриманих за цей вид – 40 балів.

Критерії оцінювання:

Повне виконання завдання по темі означає виконання усіх завдань, що містяться у календарно-тематичному плані, з аргументацією висловлюваних тез та/або з відповідними посиланнями.

Відсутність аргументації зменшує загальну оцінку на 25%.

Виконання не усіх завдань з теми зменшує оцінку за тему пропорційно до їх кількості з округленням на користь здобувача.

Виконання завдання з порушенням дедлайну без поважних причин зменшує оцінку за тему на 2 бали з кожен повний тиждень затримки.

Оцінка за тему не зараховується у випадку відходу здобувачів від норм академічної доброчесності (у тому числі несамостійного виконання завдань, відсутності посилань на джерела інформації, різні види плагіату, вміщення недостовірної інформації, недотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права).

Система оцінки знань, умінь і навичок студентів очної форми навчання з дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент» наведено в таблиці (див. нижче).

Система оцінювання знань, умінь і навичок студентів денної форми навчання з навчальної дисципліни «Міжнародний інвестиційний менеджмент»

Поточний контроль (max 60 балів)										Кількість балів за результатами поточного контролю	Підсумковий контроль (max 40 балів)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1				Сума балів за перший модуль	Змістовий модуль 2				Сума балів за другий модуль			
Організаційно-навчальна робота здобувача в аудиторії	Тести	Самостійна робота	МКР		Організаційно-навчальна робота здобувача в аудиторії	Тести	Самостійна робота	МКР				
12	3	5	10	30	12	3	5	10	30	60	40	100

Заочна форма навчання. Студенти заочної форми навчання оцінюються за такими видами робіт (таблиця нижче).

**Система оцінки знань, умінь і навичок студентів
заочної форми навчання з навчальної дисципліни
«Міжнародний інвестиційний менеджмент»**

Поточний контроль			Підсумковий контроль (іспит)	Загальна кількість балів
Організаційно-навчальна робота	Індивідуальне завдання	Самостійна робота студента		
15	30	15	40	100

Система оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
67-74	D	задовільно	
60-66	E	задовільно	не зараховано
0-59	FX	незадовільно	

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Адамчик В.В. Міжнародна інвестиційна та інноваційна діяльність: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посіб.; Нац. ун-т "Львів. політехніка"; Львів : Крок, 2014. 238 с.
2. Бутко М. та ін. Менеджмент інвестиційної діяльності. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 480 с.
3. Єгорова І.Г. та ін. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. Кривий ріг: Видавничий дім, 2010. 291 с.
4. Задоя А.О. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 122 с.
5. Zadoia A. International Investment Activity: textbook. Dnipropetrovsk: Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk, 2015. 112 p.
6. Матюшенко І. Ю. Міжнародний інвестиційний менеджмент : навчальний посібник для студентів спеціальностей 8.03050301 "Міжнародна економіка", 8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності". Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 520 с.
7. Макогон Ю.В., Орехова Т.В. Организация и функционирование предприятий с иностранными инвестициями. Д.: ДонГУ, 2000. 235 с.
8. Трілленберг Вілфрід. Проектний менеджмент. Конспект лекцій і семінарів. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 95 с.
9. Швед В.В., Закладний О.А. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб.

Вінниця, 2017. 224 с.

Допоміжна:

1. Афанасьєв М. В., Іпполітова І. Я. Проектний аналіз [Текст] : конспект лекцій. Харківський національний економічний ун-т. Х. : ХНЕУ, 2008. 260 с
2. Годованець О.В. Міжнародний фінансовий менеджмент: Опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 105 с.
3. Економічний ризик : методи оцінки та управління : навч. посіб. [Т.А. Васильєва, С.В. Леонов, Я.М. Кривич]. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с.
4. Економічний аналіз: навч. посібник. За ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. 2015. 310 с.
5. Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О., Гречина І.В., Деєва Н.Є. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / за заг. ред проф. Т.Д. Косової. К.: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
6. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / за заг.ред. Орехової Т.В. та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 464 с.
7. Порохня В.М., Безземельна Т.О., Кравченко Т.А. Стратегічне управління: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2015. 224 с.
8. Чорна М. В. Проектний аналіз. Харківська держ. академія технології та організації харчування. Х.: Консум, 2003. 228 с.
9. Щукін Б. М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. 128 с.

Інформаційні джерела:

Верховна Рада України – <https://www.rada.gov.ua/>

Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку – <https://www.nssmc.gov.ua/>

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг – <https://nfp.gov.ua/>

Національний банк України – <https://bank.gov.ua/>

Українська асоціація інвестиційного бізнесу – <https://www.uaib.com.ua/>

The World Bank – <https://www.worldbank.org/>

Навчальне видання

Атаманчук Зорина Асланівна

Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни